Q. D. B. V.

DISPUTATIO JURIDICA DE PRÆCIPUIS RUSTICORUM PRIVILEGIIS,

Von

Denen beſondern Privilegien derer Bauern/

QUAM

Auxiliante Divina Gratia & Conſentiente Magnifico JCTORUM Ordine

SUB PRÆSIDIO

DN. AUGUSTI BENEDICTI CARPZOVII,

J. U. D. Pandect. Prof. Publ. Canon. Numburg. & Facult. Jurid. Aſſeſſor.

ANNO M. DC. LXXIIX. D. XXXI. Maji

H. L. Q. C.

publico Eruditorum examini exponit

CHRISTOPH. HENR. Schwegrichen/

Miſenenſis.

LIPSIÆ,

Literis ANDREÆ MARTINI SCHEDII

Recuſ. 1718.

Digitized by Google

Digitized by Google

Q. D. B. V.

DISPUTATIO DE PRÆCIPUIS RUSTICORUM PRIVILEGIIS.

CAP. I.

De ruſtici definitione nominali.

§. 1.

PRivilegiorum ruſticorum interpretationem facturo operæ pretium duxi, vocabulorum prius explanare ſenſum, quam rem ipſam aggrediar, non quod verboſam deſiderem diſſertationem, ſed quia vel ipſe Ulpianus *l. 1. ff. de J. & J. l. 1. pr. ff. de R. C. l. 1. pr. ff. de acquir. poſſ. l. 1. pr. ff. de furt. l. 1. §. 1. ff. de Pactis. l. 49. ff. de V. S.* e re juri operam daturi judicat, unde juris deſcendat nomen, poſſe: quia vero primi vocabuli definitio toties fuit repetita, ut quis in ea inveſtiganda copioſus Iliada poſt Homerum conſcribere videatur, inſuper nec de privilegiis abſolute agere mei ſit propoſiti; illud ſaltem addo, quod per privilegium nihil intelligam aliud, quam jus aliquod ſpeciale atque præcipuum, quod privat quaſi legem generalem vi ſua obligatoria, *Richter. Deciſ. 4. n 9. & 10. Eck. § 6. ff de conſt. Pp.* aut quod privatis, id eſt, ſingulis, non omnibus competit. *vid. Joh. Philipp. in uſu pract. Inſt. l. 1. ecl. 13. n 3.*

§. 2. Duplicem autem Logici faciunt definitionem, nominalem alteram, alteram realem: Illam ſi reſpicio in præſenti themate, vocabulum *ruſticus* derivatum videtur a *Rure, vid. Becm. de Orig. lat. lingv.* hoc autem a *rurſus* quidam dictum putant, quia in *rure* quotannis *rurſus* eadem fiant, ſc. ut fructus capiantur, *Varr. l. 4 de lingv. lat.* Germanis dicuntur Bauern a bauen quaſi ein Bauer des Landes oder Ackers.

Digitized by Google

§. 3. Nec una eademque significatione semper sumitur hoc vocabulum, nonnunqnam enim usurpatur adjective, & denotat rem propter usum & finem ipsius rebus urbanis oppositam, licet ipsa quoq; in urbe existat, v. g. prædium rusticum *pr. & §. 3. J. de servit. præd. l. 1. 2. & passim ff. de S. P. R. l. si prædium C. de præd. minor. l. 99. ff. de leg. 3.* familia rustica *l. 166. ff. de V. S. ibiq; Joh. Jac. Wissenb. n. 3.* locus rusticus *Eck. de damn. infect. §. 1. l. 19. § 1. ff. h t.* it. *l. 5. pr. ff. finium regund.* mancipia rustica *l. urbana 166. ff. de V. S. l. servis urbanis & l. cum quæreretur de leg. 3. l. quemadmodum ff. de supell. leg. l. si prædium C. de præd. minor.* vel distingvit personam cultiorem a rudiori, ingeniosiorem a simpliciori, licet inter cives ea degat: Sic Ovidius puellas illas, quæ vel propter austeritatem vel simplicitatem ad svavissima verborum commercia invitare nesciunt adolescentes rusticas, i. e. Bauermägde gen appellat, *lib. 1. de remed. amor. v. 350.*

Et poterit dici petulans quæ rustica non est,
Et poterit dici rustica, si qua proba.

Nonnunquam usurpatur & substantive vel ad faciendam alicui injuriam, wenn man einen einen groben Bauer nennet, v. g. apud Virg. *Eclog. 2. v. 56.*

Rusticus es Corydon.

vel ad denotandos homines illos illasve simplices, qui quæve colunt in jure, exercentque rus, quo sensu & nos hoc vocabulo in præsenti negotio utimur.

§. 4. Hi vero rustici alio nomine dicuntur agricolæ, agricultores *auth agricultores C. quæres pign. obl. possunt* agriculatores, ruricolæ, rusticani, *l. ne quis Cod. ne rusticani ad ullum* rus habitantes, rusticantes, pagani.

§. 5. Ex dictis facile patet, quod per privilegium rusticorum intellectum velimus, scilicet non omne id, quo utuntur indistincte omnes rustici, sed illud modo, quo rustici simplices atque in pagis viventes præ reliquis vel sagacioribus vel in urbe viventibus gaudent. Et hinc sequitur

Cap. II.

Digitized by Google

CAP. II.

DE

Definitione privilegiorum ruſticorum reali.

§. I.

SUnt itaque privilegia ruſticorum privilegia ruſticis ob ruſticitatem partim, partim ob ſolitudinem & paucitatem hominum in pagis viventium, ex diſpoſitione ſuperioris ſingulari circa ipſorum perſonas, res atque actiones competentia.

§. 2. Genus conſtituimus *privilegia*, quia ſecundum naturam ſuam ceſſare hæc faciunt jus commune, quæ quoque natura eſt omnium privilegiorum. Cum vero privilegia realia alia ſint, alia perſonalia. *Eck. ff. de Conſt Pp. §. 7. l. 196. ff. de R. J.* perſonalia iterum vel communiter, vel ſingulariter talia, *§. 6. I de J. N. G. & C.* quæſtionis eſt, quibusnam hæc annumeranda ſint? Reſp. perſonalibus, 1. quia hæc privilegia non adhærent rebus vel cauſis ruſticorum, ut ea cum rebus a ſe ad perſonas civiles transferre poſſint. 2. quia data ſunt perſonis ruſticorum & cum iis extinguuntur, & cum hæc non uni ruſticorum individuo competant, ſed omnibus, ſequitur, quod referenda ſint inter privilegia perſonalia, non ſingulariter ſed communiter talia. *vid. Wiſſenb. ad l. 68. & 196. ff. de R. J.*

§. 3. Differentia petitur partim a cauſa efficiente & impulſiva, quarum illa eſt ſpecialis a Superiore facta juris diſpoſitio; hæc vero ruſticitas atque ſimplicitas, de quibus cap. ſeq. ult erius, partim a ſubjecto, quod conſtituunt ruſtici, de quibus cap. 4. partim ab objecto, quod ſunt perſonæ res atque actiones, de quibus cap. 5. partimque ab effectu & contrariis, quod eſt ruſticorum ſimplicium a jure communi exemtio, & ſagacium eorumque qui in civitate degunt, ab his privilegiis excluſio.

CAP. III.

DE

Cauſa efficiente & impulſiva.

§. I.

CAuſam efficientem fecimus ſpecialem a Superiore factam juris

dispositionem: cum enim hæc privilegia sint contra generalem juris dispositionem, ita, ut eam tollant, necessario requiritur, ut etiam autorem agnoscant eum, qui derogare legibus potest, seu penes quem legislatoria existit potestas, *l.1.§ 1 ff. de Const. Pp. Reink. de regim. secul. & Eccles. l 1. class. 2. cap. 2. n. 10.* Hunc autem vocavimus Superiorem, per quem intelligimus eos, qui pollent juribus majestaticis in suis territoriis, sive sit unus, sive pauci, sive omnes.

§. 2. Possunt itaque in Imperio nostro privilegia rusticis concedere post Imperatorem, Electores aliique Status Imperii, ideo, quia hi in suis territoriis vi juris Superioritatis leges sancire possunt. *Bach. & Hahn. ad Wesenb. d. l. n. 3. vers. localem quisque Dux.* Jam vero a sanctione legis ad concessionem privilegii firmiter argumentari licet. Siquidem talem specialem dispositionem deprehendimus quoque in jure Civili tam Digestorum, ubi expressus textus est, *in l. 7. §. 4. ff. de jurisdict.* quam Codicis *vid. l. ult. C. de testament. auth. agricultores, C. quæ res pign. obl. poss.* & alibi, ut & Novellarum, uti patet *ex Nov. 32. 33. 34.* & passim. Nec minus *in R. I. de an. 1512. tit.* von Testament §. und sollen die Notarien, *vers. 2. item* und auf den Gau. Hic quæritur de Nobilibus, quibus merum imperium aut secundum mores hodiernos, alta jurisdictio concessa est, an & ipsi rusticis suis privilegia concedere possint? Quod negandum videtur, quia illa jurisdictio in facultate de rebus criminalibus cognoscendi & statuendi, imo & exequendi sententiam criminalem consistit *l. 3. ff. de Jurisdict.* non vero in sanctione legum, utpote quæ neque imperii, neque jurisdictionis est, *Treutl. vol. 1 D. 3 th. 5. lib. 6.* sed ad regalia pertinet: jam vero leges qui condere nequit, privilegia quoque concedere non posse firmiter infertur.

§. 3. Causa impulsiva est duplex, partim rusticitas i. e. simplicitas atque imperitia, loquitur *Meier. in C. J. A. de prob. th. 20.* quem finceram ac simplicem veritatis nunciatricem appellat *Choppinus in tr. de priv. rust. l. 2. c. 3. p. 173.* licet enim rustici soleant esse versuti, audaces, callidi, sagaces, nec boni nisi coacti, communiter tamen simplices & stolidi habentur, *Richter. p. 1. decis. 1. n. 191 seq.* Hæc itaque simplicitas cum rusticis quasi propria & innata sit, quare lucro debeat cedere homini versuto & callido? *Meier. cit. loc.* partim quoque solitudo seu paucitas hominum iis præprimis in causis, ubi inter

per-

personas civiles requiritur pluralitas. Hæc a. simplicitas vera sit, non simulata necesse est, sicuti enim deceptis non decipientibo hujusmodi privilegia communiter succurrunt, ad *l. 2. § 3. ff. de SCtum Vellej. l. 37 ff. de minor.* ita etiam doloso rustico non erit auxilio privilegium, quin potius omnia jura rusticitati, quæ subveniunt ita, limitanda sunt, nisi rustici sint versuti atq; sagaces. *Mynsf. ad §. 8. I de excus.* Si vero de simplicitate rustici dubitetur, Qv. Cui incumbat probatio an rustico, an vero parti adversæ? Resp. cum simplicitatem rusticis quasi propriam & innatam antea cum Richtero diximus, præsumendum videtur pro rustico, & onus probandi parti adversæ imponendum, cum & alias quilibet bonus præsumatur, donec contrarium probetur. *arg. l. 51. pr. ff. pro socio.*

Cap. IV.

DE

Subjecto privilegiorum rusticorum.

§. I.

SUbjectum privilegiorum rusticorum est rusticus, de quo nota I. originem in Germania: ea autem adscribitur Henrico Aucupi: Etenim cum a Francis ad Saxones Imperium esset devolutum, hicque Henricus Hungaros atrocissime Germaniam affligentes ita contudisset, ut in posterum a Germania vexanda abstinere necesse habuissent, militiam instituit Germanicam, oppida hinc inde condidit, ac nonum quemvis virum ex agro & pagis cum tertia frugum ad eos spectantium parte in prædicta oppida transtulit. *vid. Lehmann. in Chron. libr. 5. c. 1.* & Germeniam in tres status divisit, nobiles, cives & rusticos, *adde Georg. Horn. Orb. Polit. c. 1. p. m. 15.* II. Descriptionem: Rusticum autem, salvo aliorum judicio, ita describo, quod sit persona rudis, quæ ad agrum commodius colendum, operasque rusticas peragendas ab urbanorum conversatione & strepitu forensi remota, laboriosam in illis degit vitam, *Richt. qv. 1. decis. 1. n. 190.*

§. 2. Appellavimus rusticum personam 1. rudem: a rusticis enim cum quotidie laboriosissimæ operæ sint præstandæ, quæ a persona delicata & a capsula quæ subinde prodit, expectari non possunt, nec tribui hoc nomen ipsis posse videbatur: 2. laboriosam vitam degentem, quibus non obstant elegantissimæ agriculturæ encomia passim

passim apud Scriptores occurrentia. Sic Cicero *l. 1. offic.* nihil agricultura dulcius judicat: nec, quod hujus dulcedine commoti multi heroes, relictis armis vitam in arvis egerint: Sic Hercules manu sua quercus seviſſe dicitur, *Plin. l 16. c. 44.* Sic agriculturæ quoque deditus fuit Diocletianus Imperator, *Tiraqv. tr. de nobilitate c. 32. n. 5 adde Val. Max. l. 8. c. 14.* Horum enim labores, ſi comparabis cum ruſticorum laboribus, toto cœlo differre eos deprehendes: indicare enim, quid factu opus ſit, ſeu uſurpare oculis, quod alii expediunt, & manibus pedibusque rem ipſam maturare, differre a ſe invicem, quis non intelligit? Et ſicut fruges creſcentes aſpicere uberrimam hominis animo gaudii materiam præbet: Sic facere, bene ut creſcant, duriſſimum corpori affert laborem. Et quid? ſi vel maxime illi laboraverint, laborarunt non coacti, & quod laborando lucri fecerunt, ſibi acquiſiverunt: At miſeri ruſtici laborant coacti, & ita laborant, ut alios ſuo ſudore conſervent, quod ſatis indicant rhythmi illi duriſſimam illorum conditionem hunc in modum delineantes:

Der Käyſer will haben ſeine treue Pflicht,
Der Paſtor will haben ſeine freye Quitt,
Der Edelmann ſpricht, ich bin frey,
Der Jude treibt ſeine Wucherey,
Der Soldat ſpricht, ich gebe nichts,
Der Bettelmann ſpricht, ich habe nichts,
Da ſagt der Bauer, das muß GOtt walten,
Muß ich denn dieſe alle erhalten,
So geb ich mich gedultig drein,
Und wollens alſo zu frieden ſeyn.

§. 3. Denique ideo in villis vivere diximus ruſticos, ut commodius agrum colere poſſint: cum enim e primo ſtatim jubaris ortu, vel etiam ante eum ſurgendum ſit agricolis, inque hortos camposque progrediendum, ibidemque commorandum ad ſeram usque veſperam, commoda ipſis in urbibus habitatio dari non poteſt: utpote cujus portæ ad ſtatutum tempus clauduntur & recluduntur, quisquis etiam foras exiſtat: Hinc cum Sereniſſimus Elector Sax. hanc rem accuratiori mentis trutina perpendiſſet, *multosq; Wittebergæ* exiſtere, qui ſola agricultura viverent, vidiſſet, certum tem-

pus

Digitized by Google

pus per totum annum definivit, quo aperiri & claudi portæ deberent, ut & illi rem suam curare possent, arx vero non haberet, quod timeret ex apertura portarum. *vid.* die Erlebigung der Landsgebr. *tit.* von *Justitien-Sachen §.* wie es zum *94.*

§. 4. Dividere autem rusticos possumus I. ratione prædiorum in rusticos prædia rustica majora possidentes, die Pferdner, so Pferde-Güter haben, & colonos seu hortulanos, die Häusler/Hintersassen oder Gärtner: Quamvis autem illi sæpissime plures easque duriores operas præstare Dominis suis teneantur, attamen quia hoc contingit intuitu prædiorum, ita ut quo plura quis possideat prædia, eo plures præstare operas teneatur, tam hos, quam illos privilegiorum rusticis concessorum capaces existimamus. II. in manentes seu alieni juris, qui ex singulari statuto usuque recepto ita quasi glebæ adscripti, ut invito domino discedere non possint, sed manere cogantur, quos Saxones Lassen, Poloni Kmethones vocant, de quibus videri potest *Frid. Husan. tr. de propr. hominib.* Et liberos seu sui juris, qui invito quoque Domino prædia sua vendere & domicilium mutare possunt. Ulterius possemus dividere rusticos ratione frugum, quas eorum proferunt fundi, in Korn- oder Weitzen-Bauern, & Weinbauern. Verum qualis qualis sit divisio, omnes tamen rustici simplices & in pagis viventes huc pertinent. Obiter hic quæritur, an rustici nostri differant a servis Romanorum? quod omnino affirmamus, quia servitus in Christianorum Rebuspublicis esse desiit, nec nisi contra Turcas ac Saracenos aliosque infideles usurpatur, *Philipp. in usu Pract. I. 1. Ecl. 38.* Ergo sequitur eos esse liberos, cum statum mixtum non admittat jus nostrum. *pr. I. de J. P. l. 3. ff. de stat. hom.* Non obstat, quod sint in potestate suorum dominorum: quia in ea sunt non ut servi: neque quoad personam, sunt enim liberi, ceu jam dictum, neque quoad bona, sibi enim, non dominis, ut servi, acquirunt. § *3. I. per quas person. nob. acquir.*

CAPUT V.

DE

Objecto Privilegiorum rusticorum.

§. I.

Sicuti omne jus, quo utimur, vel ad personas pertinet, vel ad res,

vel ad actiones §. 12 *I. de J. N. G. & C.* ita objectum privilegiorum rusticorum constituunt partim ipsæ rusticorum *personæ*, partim eorum *res* atque *actiones*: Primum itaque cujus vis ad personas, res atque actiones se exerere videtur, est, quod rustico jus ignorare liceat. *l. 2. §. 1. ff. si quis in jus vocat. Mollenbec. in divis. jurid. cent. 2. divis. 40. lit. b.* Ubi quæritur, quousque hoc privilegium se extendat? Resp. non certe ad jus naturale, 1. quia hoc natura omnia animalia docuit, *pr. I. de I. N. G. & C.* ergo docuit certe & rusticos. II. quia privilegia rustica dependent ex jure civili, civilis autem ratio civilia quidem jura corrumpere potest, naturalia vero non utique *§. 3. I. de leg. agnat. tut.* nec ad jus gentium, cum quod omnes gentes sciunt. Rustici ignorare non possunt: nec ad omne indifferenter jus civile, sed ad illos saltem casus, qui in legibus sunt expressi. *arg. l. f. C. de jur. & fact. ign. Renat. Chopp. de priv. rust. l. 1 p. 2. c. 5. n. 4. v. g. in l. 1. § f. ff de edend. l. 25. §. 1. ff. de probat. l. 2. §. f. ff de jure fisci l. 8. C. qui admitti ad bon. poss. possiunt. 5. 9. l. 3. §. 22. ff. de SCto Sillanian.* it. ad casus difficiles & reconditos, *Berlich. p. 2. concl. 22. n. 4.* & ubi peritiores consulere non possunt, *Finkelth. obs. 75.*

§. 2. *Personas* itaque quod concernit, gaudent privilegiis præ aliis rustici primo circa servitia Dominis suis ex universali totius fere Germaniæ consvetudine in terris nostris expressa Sanctione sustulta, *vid. Ord. Provinc. de anno 1555. tit.* von Baufronen. *& p. 2. const. Aug. 52. ad quam vid Carpzov.* præstanda, quæ in eo consistunt, ut tempore sationis atque collectionis ab ipsis sint immunes. *l. 1. C. de agric. & cens. Carpz. lib. 6. Resp. 122. n. 14.* cum tamen aliis temporibus rustici ad ædificia exstruenda vel reparanda vel melioranda, Dominis suis operas tam manuales quam vecturas præstare cogantur *Carpz. p. 2. c. 52 d. l.* & in foro Saxonico quidem non solum ad ædificia habitationis, sed etiam ad omnia, quæ necessitas & utilitas feudi requirit, *Decis. Elect. 33. ibique D. Philipp. obs. 1. n. 5.* Quod privilegium concessum rusticis propter utilitatem partim propriam, partim publicam, quia si in satione & collectione tempus opportunum non observetur, opera luditur, *Brunnem. ad l. 1. C. de agric. & cens.*

§. 3. Porro circa tutelam & curam iterum fruuntur privilegio rustici: Cum enim communiter omnibus imponi possit tutela atque cura, nisi prohibeantur *arg. l. 43. §. 1. ff. de procur.* paucis exceptis,

Digitized by Google

ceptis, de quibus *tot. tit. ff. & ff. de excusat.* Rustici tamen interdum excusantur, *l. 6. § 19 ff. de excusat.* si sc. rusticitati adjuncta simplicitas *Mynsing. ad § 8. I. de excus.*

§. 4. Deniq; jus speciale tuetur rusticos ab exactoribus tributorum fiscalium: Licet enim alias jus tributarium fundi ac possessoris sit persecutorium *Chopin. l. 1. c. 10. n. 1.* Coloni tamen inquietari non possunt ab exactoribus nomine Dominorum propter tributa fiscalia. *l. 15. C. de agric. & Cens.*

§. 5. Personas rusticorum eorum excipiunt *res*, inter quas prædia rustica principe loco haud immerito refero, inquibus illud privilegium observare licet, quod sint immunia ab hospitatione militum *l. 5. C. de met. & epidemeticis*: quod in dicta lege & ampliatur & limitatur: ampliatur, ut licentia sit quibuscunque possessoribus mensorem præparandi hospitii causa accedentem propria autoritate repellere. Limitatur, ut una nocte commorandi faoultas militibus concedatur, & hoc iterum propter favorem agriculturæ, *Brunnem. ad dict. tit. C. n 23. add. Tabor. de met. part. 3. sect. 2. cap. 3. art. 1. per tot. p. 229. seqq. Perez. d. t. n. 4 11.*

§. 6. Placet autem considerare *res* juxta earum *acquisitionem*, de iisdem *dispositionem* & *amissionem*. Acquisitionem perpendens invenio jus speciale in usucapione prædiorum desertorum *in l. 8. C. de omni agro deserto 11. 58.* Cum enim ad usucapionem rerum immobilium inter alia requiratur possessio continuata per decennium atque vicennium juxta distinctionem *in pr. I. de usucap.* constitutum legimus in d. l. talem agrum præscribi posse intra biennium: quod ampliatur, ut procedat præscriptio sive contra *l fin. C. unde vi*, propria autoritate prædium fuerit occupatum, sive a peræquatoribus (qui sunt exactores censuum capitationis, & sic dicuntur, quod æqualiter ab omnibus eas exigant, ex mente Alciati apud Calvin. *in Lexic. Jur.*) illud colonis fuerit addictum. Cujus privilegii duæ allegantur causæ, favor partim agriculturæ, partim tributorum fisco debitorum. *vid. Brunnem. ad d. l. 8. C. de omni agro deserto 11. 58.* de usu terrarum Saxonicarum *vid. Rescript. Electorale de anno 1659, in corp. Sax. post resolut. grav. de anno 1661 fol. 195.*

§. 7. Dispositio circa res rusticorum expeditur vel *inter vivos* vel *inter morituros*. Utroque casu concessa ipsis sunt privilegia. Rusticus enim moriturus de rebus suis potest disponere

coram quinque testibus, si sc. plures haberi nequeant, *Schneidw. in tit. I. de testam. ordin. rubr. de solenni testamento, n. 15.* nec necessario requiritur, ut testes illi quinque propria manu testamentum subscribant, *l. f. C. de test.* quæ utique sunt beneficia, cum alias regulariter septem requirantur testes *§. 3. I. de test. ordin. l. 21. § 2. ff. qui test. fac. poss. l 21. C. eod.* qui singuli propria manu annotare necesse habent, qui & cujus testamentum signaverint *l 30. ff. q. test. fac. poss. Ludw. ad §. 3. I. de test. ord.* Hujus privilegii duæ ab Imp. allegantur rationes, quarum prima est rusticitas atque legum imperitia. Ita enim Justinianus *d. l ult. C. de test. Cum enim testamentorum ordinatio sub certa definitione legum instituta sit, homines rustici, & quibus non est literarum peritia, quomodo tantam possunt legum custodire subtilitatem;* Secunda est vita solitaria & ab hominibus literatis remota; ita enim ulterius sancivit Justinianus: *Si vero unus aut duo vel plures fuerint literati, licet eis pro ignorantibus literas, præsentibus tamen, subscriptionem suam interponere Carpz. p. 3. C. 4 d. 40.* & hæc potissima ratio est privilegii: quod si enim plures, quam quinque testes haberi queant, illi adhiberi debent, *d. l. ult. verb. ita tamen, ut uli scientes literas inventi fuerint, septem testes literas scientes, adhibeantur.* Quid vero sentiendum de testamento pagani coram duobus testibus & parocho confecto, anne & illud erit validum? Negativam defendit *Carpz. p. 3. c. 4. d. 40.* legibus antea allegatis innitens. Affirmativam contra tuetur *Coler. p. 1. Decis. 35. n. 4. Richter. Decis. 28, n. 10. Hahn. ad Wesenb. q test fac. poss. n. 10. vers. rustici.* Jus Canonicum atque observantiam allegans. Dicendum videtur, tuncadmitti posse tale testamentum, si aut consuetudo specialis, aut peculiare statutum de eo doceri possit.

§. 8. Ex dictis facile patet, quid dicendum sit de civibus ruri testari volentibus: iis sc. privilegium hoc non competere *Ludw. exerc. 8. th. 9. lit. C.* nisi forte in itinere in morbum incidant, nec in civitatem redire possint, sed cogantur ruri testari, ubi septem testes haberi non possunt, uti demonstrat ex *Mæv. ad jus Lubec. p. 2. tit. 1. a. 2. n. 59. Struv. in Jurispr. Rom. Germ. l. 2. tit. 16. n. 12.*

§. 9. Q. hoc loco: an rusticorum privilegium competat quoque Sacerdotibus, nobilibus, fabris, sartoribus &c. in pagis degentibus? Affirmo hoc ipsum cum *Hahn. ad Wesenb. q. test. fac. poss. n. 20. Struv. in Jurispr. Rom. Germ libr. 2. t. 16. n. 6. Brunn. & Wissenb. ad l f. C. de testam. &*

Dd. communiter, ſc. in his eadem militat ratio defectus ſc. teſtium: unde & hac in parte ruſticorum loco habentur, *Wiſenb. d. l.* Quanquam enim ob ruſticitatem ac ſimplicitatem datum hoc ſit privilegium paganis, quæ & ipſa ratio movere Imperatorem ad hanc diſpoſitionem potuit, ſola tamen non eſt, ſed defectus etiam teſtium *Finckelth. obſ. 75. n. 14.* quod ipſa verba Conſtitutionis Imperatoriæ præcedente §. allegata diferte loquuntur, cum quibus convenit *Conſtit. Maximil. I. R. I. de anno 1512. tit.* von Teſtamenten, §. und ſollen *verb.* wo Bauersleut Teſtament machten, und mehr Zeugen nicht zu bekommen wären. *Godefred ad d. l. ult. C. de teſt. lit. L. Vasquius l. 3. de Succeſſ. §. 22. n. 32. ſeqq.* Hæc ergo ratio cum potiſſima ſit remiſſionis ſolennitatis teſtamentariæ, & in dictis perſonis æque ac in ruſticis militet, quin eandem juris diſpoſitionem etiam conſtituat, nullus dubito.

§. 10. Res ruſticorum *inter vivos*, quæ expediuntur, *pacta* ſpectant, vel *contractus*, vel *delicta*, ubi iterum certa occurrunt privilegia. Et quidem reſpectu *pactorum* in pacto antichretico, quod eſt, quando ea conditione res pignori datur, ut creditor percipiat fructus invicem uſurarum, donec pecunia ſolvatur *l. ult. ff. de pign. & hypoth. Ludw. exerc. 11. th. ult. lit. C* & valet hoc pactum inter cives, licet fructus uſurarum modum excedant, *Brunnem ad l. 14. & 17. C. de uſur.* Id quod tamen cum diſtinctione inter antichreſin tacitam & expreſſam eſt exaudiendum. Illam dicunt, ſi creditor data pecunia ſimpliciter, nulla uſurarum mentione facta pignoris loco rem fructiferam accipiat, quo caſu tacite actum videtur, ut creditor ejus fructus usque ad legitimarum uſurarum modum retineat, *propter l. 8. ff. in quib. cauſis pign. tac. contrah. Meier. in C. I. A. de pign. & hypoth. th. 14.* Hanc vero, ſi expreſſis verbis paciſcatur creditor, ut pro uſu pecuniæ fructus rei oppignoratæ loco uſurarum lucretur. *l. 39. ff. de pign. action.* & hoc in caſu ſubdiſt. eſt, an res pignori data certos annuatim ferat fructus, an vero incertos? priori caſu illud, quod excedit quantitatem uſurarum, quotannis ſorti imputandum eſt *l. 2. in fin. C. de uſur.* poſteriori caſu ubi fructus ſunt incerti, neutiquam. *arg. l. 17. C. de uſur. vid. Hahn. ad Weſenb. de pign. & hypoth. n. 5.* Unde etiam eſt, ut quidam diſtinguant inter prædia ruſtica & urbana ita, ut in his v. g. ædibus, cum penſiones ſemper ſint certæ: *l. 14. C. de uſur.* quæ uſurarum

quantitatem excedunt, sorti imputentur, non vero in illis, quia non quilibet fundus quovis tempore æquales fructus ferr, ut modus usurarum adeo exacte observari nequeat. *Bach. ad Treutl. v. 2. Dith. 6. B. Tabor. tr. de alt. tant p 3. tit. 12.* Schäfer *p. 2. quæst. 27. Q. I. A. cit. loc. th. 14. Rauchbar. lib. 2. tit. 20. Wesenb. ad ff p. 1. D. 39. th. 24. & ad l. 14. C. de usur.* Contra vero ab agricola antichresin pacisci non licet. *arg. Nov. 32. & 34.* licet enim in his novellis antichreseos non fiat mentio, verba tamen illa: *nemine penitus eorum audente terrulas detinere sub occasione fœneratitiæ cautionis*: doctissimos Dd. de antichresi accipere docet *Rittersh. ad Nov. p. 3. c. 10. n. 21.* & hoc privilegium concessum est rusticis partim in gratiam ipsorum, partim propter utilitatem publicam: rusticorum enim conditio, si agellum suum alteri colendum dare cogatur, erit miserrima. vid. *Balduin. de pign. cap. 16.* dein etiam tota hac ratione turbaretur agricultura, quod absq; maximo reipubl. detrimento fieri non posset. Sicut enim mundus sine mercatoribus vivere non potest, ex mente *Herm. Lather. de cens. lib. 3. c. 12. n. 34.* ita ipsum sine agricolis prorsus perire ex mente *Carpz. lib. 6. Resp. 122.* verissime erit dictum.

§. 11. *Contractus* si respicio, privilegiis non carent rustici: insigne enim ipsis concessum est circa mutuum in usuris, quas pro re justa omnino arbitramur. vid. *Hahn. ad Wesenb. de usur. & fruct. n. 2.* Usuræ enim cum sint vel minores vel majores v. g. trientales, quincunces semissales, bessales, centesimæ & pro diversitate casuum, sive minores, sive majores solvendæ. *Eck. ff. de usur. n. 7.* constitutum est, ut ab agricolis usuras tantum trientes, id est, quatuor pro centum, *Brun. ad l. 26. C de usur. n. 2.* accipere permissum sit. *Nov. 32. c. 1. auth. ad hæc. C. de usur.* Ratio hujus rei est favor rusticorum, quia miseros agricolas nimium gravari æquum non est: nota vero, quod hæ usuræ tantum locum habeant in pecunia numerata, *dict. Nov.* non vero in frumento, oleo, vino & similibus fructibus: In his enim locum habent usuræ centesimæ, in singulos modios frumenti octavam partem creditor ab agricola stipulari potest, *d. Nov.* Ratio hujus rei posita est in incertitudine fructuum *l. 23. c. de usur.* Cum enim alii anni sint fertiles, alii steriles, deinde etiam quotannis pretia fructuum varient, quantitas usurarum in certa pecunia definiri non potest. vid. eleganter pro more differentem hac de re *Rittersh. ad Nov.*

Digitized by Google

Nov. p. 3. c. 10. n. 1. seqq. Nec obstat, quod hoc in loco fertilitas unius vel alterius anni modum usurarum legitimarum excedat, quia propter incertitudinem licitum est, quod alias illicitum esset, *Brunn. ad l. 23. C. de usur. n. 2.* it. *auth. adhæc C. eod. n. 2.* facile enim potest contingere ut per alium annum plane nullos vel exiguos fructus percipiat creditor. Qv. an rusticus ab alio rustico quincunces seu communes usuras possit stipulari, an vero trientibus acquiescere cogatur? Resp. prius affirmatur per vulgarem regulam: privilegiatus contra privilegiatum non utitur privilegio, *Covarruv. c. 7. pract. qv. n. 4. & seqq. Menoch. d. cas. 66. n. 38. Hillig. in Donell. d. c. 20. lit. C.* & Perez. *ad l. unic. n. 4. C. qv. Imper. inter pup.* Sed necesse habet, ut ad jus commune accedat. *arg. l. 11. §. 6. ff. de minor. Zas. ad ff. de minor. n. 57.* licet autem hoc privilegium ex pietatis ratione tanta autoritate rusticis tribuerit Justinianus, ut etiam violatoribus pœnam irrogaverit, scilicet ut creditor, qui contra facere ausus fuerit, ex actione sua cadat *Nov. 32 in epil.* quod speciale & contra *legem 8. C. Si cert. petatur* omnino judicat *Brunnem. ad auth. adhæc C. de usur. n. 2.* nihilominus tamen optimæ leges Justiniani neglectæ jacent, & a rusticis passim exigi solere usuras quincunces & semissales, testatur *Rittersh. in loc. ante cit. p. 3. c. 10. n. 32. & Brunn. cit. auth. n. 3.*

§. 12. Contractum *pignoratitium* si perscrutamur, quæritur, an an res rusticorum ad agriculturam pertinentes, servi aratores, boves aratorii, aliaque instrumenta pignori dari possint? Et dari quidem expressa conventione posse puto, ad eum etiam effectum, ut vendi a creditoribus valeant, facit *l. 32. ff. d. pign.* modo quod addit Peretz. *ad tit. C. quæ res pign. oblig. poss.* vendantur agricolis, qui in eadem villa & possessione iisdem instrumentis ad agriculturam utantur, qua imitatio eo magis procedit in illis locis, ubi moribus receptum, ut agricolæ fundum instrumentis rusticis in præjudicium superiori privare nequeant, de quibus *vid. Brunn. ad l. 7. §. d. t.* de generali autem bonorum obligatione quæsitum fuit, num ea quoq; instrumenta rustica contineantur? Et non contineri communiter placuit, quod pignoris effectus, qui consistit in distractione & alienatione deficiat, *vid. l 4. C. d. execut. rei jud. l. 7. §. & auth. agricultores C. quæ res pign. obl. put.* ubi pro executione pignori capi res hujusmodi prohibentur, quod ita ampliant Dd. ut ne quidem in subsidium aliis rebus omnibus

Digitized by Google

ficientibus hoc fieri permittant. *Brunn. ad d. l. 4. Menoch. l. 2. Arb. Jud. Quæst. cas. 378. n. 11.* & in unico casu contumaciæ limitant, si nempe debita servitia dominis præstare detrectent rustici, ut tum & carceri mancipari & jumenta eorum pignori capi queant. *Gail d. arrest. c. 10. n. 1. Richt. decis. 98. n. 11.* Usu tamen contrarium obtinuit, ita scilicet, ut hæ res non tantum in causa pignoris judicialis, sed conventionalis etiam capi possint, in subsidium tamen, & omnibus aliis bonis mobilibus, immobilibus & juribus deficientibus. *Matth Coler. d. proc execut. p. 1. c. 3. n. 187. seqq. Carpz. Proc. tit. 25. art. 2 n. 14. adde Wissenb. ff. p. t. D. 39. th. 4.*

§. 13. Circa *emtionem venditionem* iterum rusticis privilegium conceditur: Etenim si quis rem suam vendiderit, & in ipso contractu ante traditionem aut in traditionis etiam actu hypothecam pro residuo precii sibi, licet extrajudicialiter, reservaverit, omnibus aliis ratione istius precii præfertur. Churfl. Sächs. Proceß-Ordn. *tit. 41. pr. verb.* da auch einer ꝛc. *Carpz. p. 1. c. 28. d. 20. & pr. 2. c. 23. d. 16.* In rusticis tamen more hujus provinciæ introductum esse scribit *Anton. Rauchh. p. 1. q. 6. n. 7.* quod rebus venditis pro precio pignus retineant, etiamsi de eo nominatim sibi non prospexerint, idque propter ignorantiam & simplicitatem, quam & jura communia favore & immunitate pluribus in casibus prosequantur. Sed vereor ut usu hoc in nostris judiciis, obtineat & dubitanter id ipsum loc. cit. Rauch. asseruit. Sane si specialis consuetudo & statutum locale tale quid indulgeat rusticis, invidendum id ipsis non esse, facile concesserim, quale *ex Ordin. judic. Magdeb.* adducit *Richt. in tract de jur. ac privil. cred. c. 2. memb. 1. n. 46.* & ita etiam præjudicium ibi adductum intelligendum esse puto.

§. 14. Transeo ad contractum *locati conducti*, & invenio privilegium Rusticis competens: Consequitur enim locator prædii urbani jus tacitæ hypothecæ in invectis & illatis conductoris pro pensione a conductore solvenda *l. 2. seqq ff. in quibus caus. pign. l. hypoth. tac. contr. l. 5. C. d. loc. cond.* quod tamen secus est in invectis & illatis in prædium rusticum *l 4. & 7. ff in quib. caus pign. l hypoth.* In explicanda hujus privilegii causa Dd, non idem statuunt: Eckoldus enim *ff. in quib. caus. pign. l. hypoth.* § 3. cum Vinnio *ad* §. 8. *I. d. act. n. 9.* confugiunt ad mores populi Romani, qui solebant in prædiis rusticis nata

sive

sive fructus pro mercede seu pensione obligare *l. 61. §. 8. ff. d furt.* quæ & hodie sic obligantur *Hahn. ad Wesenb. in quibus caus. pign. l. hypoth. n. 1. Ludw. exerc. 16. th. 2 lit. H*, quos mores postmodum in leges abiisse contendunt: Aliam vero adducit Zasius *ad §. 8. J. d. exit.* quia rusticorum res ejus plerumque sunt conditionis, ut latere non possint; hinc facile potest certior esse locator, an sufficiant res, quas conductor expresse pro pensione obligavit; aliud vero est in rebus civium, qui facili negotio possunt recondi, & sic etiam locator defraudari. *adde Struv. in Synt. jur. civil. exerc. 26. th 16.*

§. 14. Ad res referuntur quoque *delicta*, siquidem per res intelligimus omne id, quod nec ad personas nec ad actiones pertinet. Ludw. *in Comm. ad pr. J. d. R D.* nec hic desunt specialia rusticis competentia: Cum enim nullum delictum absque dolo perpetretur, Carpz. *in Prax. Crim. quæst 146. n. 32. seqq.* hic vero nonnunquam ex facto præsumatur *arg. l. 1. C. unde vi*, in actibus scilicet illicitis *Hahn. ad Wesenb. d. jurisd. n. 13. verb. ut præsumitur ex facto.* Speciale hoc in rusticis observatur, quod a dolo illo præsumto sint immunes *l. 7. §. 4. ff. de jurisd.* Carpz. *l. 6. Resp. 122. n. 18. Hahn. ad Wes. c. l. verb. nisi error*, & per simplicitatem magis, quam per dolum delinquere creduntur *Richt. p. 1. decis. 1. n. 192.* a delictis vero non excusantur, nisi in casibus expressis v. gr. in corruptione albi *l. 7. §. 4. ff. d. jurisd.* Carpz. *in Prax. Crim. q. 45. n. 45.* Sic etiam excusantur in hæresi, quia juxta *Can. Hæreticus 28. cap. 24. quæst. 3.* hæretici sunt, qui gloriæ principatusq; sui gratia falsas novasque opiniones gignunt & pertinaci animo defendunt, quod tamen in rusticis facile non præsumitur, *Richt. decis. 1. n. 194.* De his delictis in legibus expressis videri latius potest Berlich, *p. 4 conc. 1. n. 106.* Menoch. *in Arb. Jud. quæst. 1. 2. cent. 2. cas. 194. n. 4. & 82.*

§. 15. Jam ad amissionem rerum rusticarum, ubi *lex 8. C. qui admitti ad bon. poss.* iterum contra jus commune rusticis subvenit. Cum enim in bonorum possessionibus communiter certum tempus constituatur, intra quod fieri ea debeat, scilicet a liberis intra annum, *l. 1. C. qui admitt. ad poss.* a proximis agnatis & cognatis, transversalibus iutra centum dies *l. 1. & 2 C eod.* constituitur tamen in dicta *l. 8.* rusticis non obesse si intra præfinitū tempus bonorum possessionem non petierint; cujus rei ratio iterum est rusticitas, uti ex ipsa lege apparet, *ibi per rusticitatem.*

§. 16. Tandem devenio ad *actiones*, ubi largissimum rustici habent quæsitum beneficium. Cum enim cives aliquando jus suum persequi necesse habeant modo ordinario, quia quælibet causa regulariter est ordinaria *Gloss. ad l. 3. §. ff. ad exhib.* qui multum tempus pariter magnamque crumenam consumit, paucis exceptis casibus, de quibus Carpz. *in Proc. tit. 1. n. 46. multisque seqq.* singulare iterum tribuit Justinianus rusticis in *Nov. 80* ut scilicet ipsorum causæ debeant esse Summariæ. Quod privilegium, ut & alia multa, ideo ipsis tributa sunt, ne agricultura per diutinam rusticorum absentiam quid detrimenti capiat, *Renat. Choppin. l. 1. p. 2. c 1.* quod adhuc hodie observatur teste Carpzovio *l. 6. Resp. 122.*

§. 17. Has autem actiones sive consideremus *ante judicium*, sive *in judicio*, ubique jura specialia deprehendimus: Ante judicium notum est tum ex *l. ult. C. de appell.* tum *ex Ord. Proc. tit.* von der Klage *in pr.* quod communiter quilibet libellus debeat esse clarus & aptus, contra si fiat, dentibus sit dilacerandus a judice: In rusticorum vero causis aliud observari tradit Chopp. *de priv. rust. l. 3. cap. 1.* scilicet libellum rustici hominis inepte conceptum haud ideo rejici oportere, sed omisis juris apicibus recipiendum esse, modo obscuritas non sit tanta, ut facultatem deliberandi auferat reo: quo casu secuti mercatorum: ita etiam rusticorum obscurus libellus admittendus non videtur. *Nicol. in Proc. part. 1. cap. 9. n. 8.* Sic ulterius notum est ex *constitut. Electoral. 2. part. 1.* quod in Electoratu Saxoniæ non debeat admitti libellus articulatus, sed potius, parte adversa etiam non urgente, ex officio judicis rejici. At admittitur talis, si de operis & servitiis rusticorum agatur, ubi articulatum libellum rejicere haud licet, uti cum præjudicio ostendit *Carpz. l. 2. Resp. 53. n. 2.* Tertio ex antea allegato titulo *V. Ord. Proc.* §. wir lassen auch geschehen docemur, quod in uno libello ultra tria capita ex diversis causis promanantia non debeant proponi Carpz. *p. 1. c. 2. d. 4.* At statim annectitur speciale jus rusticis concessum, cum verbis, doch wollen wir ꝛc. ab hac regula excipiuntur libelli de operis & servitiis rusticorum agentes.

§. 18. Circa citationem & comparitionem illud quoque observandum, quod personæ rusticorum sint privilegiatæ tempore messis & vindemiarum: Cum enim communiter vocati sit comparare, nec contemnere autoritatem judicis, licet non sit competens *l. 5. ff. de judic.*

Digitized by Google

dic. impune tamen hoc tempore judicium detrectare potest rusticus propter *l.1. pr. ff. d. feriis*: ubi Qv. an hoc privilegium recte referatur inter privilegia rusticorum, sive annon potius beneficium sit communne? Resp. Si aspiciamus paulo penitius *l.1. pr. ff. de feriis & l.1. C.d.agric.& cens.* affirmandum prius videtur, cum Brunn. *ad d. l. 1. C. ut & l. 2. C. de feriis. n. 12.* quia occupatis saltem circa rem rusticam illud conceditur: observantiam vero hodiernam si attendimus, affirmatur posterius: quia feriæ humanis usibus dedicatæ omnibus hominibus prosunt. *add. Hahn. ad Wes. nb de feriis. n. 7.* quam sententiam præjudicio illustrat *Carpz. p. 1. c. 3. d. 22.* Huc quoque pertinet illud, quod sententia, qua rusticus contumax condemnatur usque ad executionem, non valeat, nec executionem mereatur, quin potius rusticitati parcatur, juxta *l 2. §. 1. ff. Si quis in voc. non ierit.* nisi rusticus in vero & manifesto dolo deprehendatur. Berlich. *p. 1. concl. 17. n. 98.* Nicol. *in Proc. 1. c. 35. n. 5.*

§. 19. Si progredimur & deducimus actiones rusticorum *in judicium*, statim occurrit nobis jus speciele in litis contestatione: cum enim rusticorum causæ summariter tractentur, uti supra dictum, consequens est non requiri solennem litis contestationem, sed sufficere qualem qualem responsionem. *Nicol. in Proc. p. 1. c. 37. num. 9.* quod iterum beneficii loco habendum, cum alias solennis atq; specialis in causis civium requiratur litis contestatio, Carpz. *p. 1. c. 10. d. 1.*

§. 20. Si devenimus ad positiones, iterum se offert favor agricolarum: cum enim Advocatus in positionibus quid confessus sit, tam in commodum, quam præjudicium partis *propter l. 18. ff. mand.* dictum putatur, & sic præjudicat Clienti. *Mascard. de prob. concl 381.* In rusticorum causis aliud observari tradit *Choppin. de priv. rust. l. 3. c. 1.* scilicet rusticos contra hanc confessionem quolibet tempore restitui, quia censetur rusticus ob inscitiam eandem non approbasse.

§. 21. Sunt præterea, & alia jura specialia pro rusticis facientia, v. gr. jus retractus in alienatione metrocomiarum *l. uniç. C.* non licere habit. *metrocom. n. 55.* verum cum non de omnibus, sed præcipuis saltem agere nostri sit instituti, omittimus ea, & pergimus ad caput ultimum.

CAP. VI. & ultimum
DE
Effectu & contrariis.
§. I.

DEbuissem in speciali capite agere de fine privilegiorum rusticorum, quia vero ille est varius, & in præcedente capite singulis privilegiis paulo commodius annexus, merito progredior ad effectus, quorum primus est, quod privilegia hæc juris communis dispositionem temperent, & vim quandam legis generalis derogandæ secum ferant, *l. 14. ff. d. LL. l. 1. §. 2. l. 3. ff. d. const. PP.* uti in præcedente capite ex singulis privilegiis apparet. Secundo huc quoque pertinent actiones, quibus rustici privilegia sua tueri possunt, actio scilicet confessoria & negatoria utilis; quamvis enim hæ actiones directæ ad vindicandas servitutes sint inventæ, *l. 4. §. 5 & l. u. ff. si servit. vindic.* reperiuntur tamen loca in jure, ubi illæ ad res etiam alias extenduntur v. c. ad jurisdictionem uti ex *l. 9. §. 2. ff. de damn. infect.* demonstrat Hahn. *ad Wesenb. d. jurisd. n. 13.* ad receptionem decimarum vel redituum *c. 25. & 19. x. de decimis,* ad jus præsentandi patrono Ecclesiæ competens, atque ad alia jura Ecclesiastica, prout conteudit Schneidew. *ad §. 2. I. de action. num. 10.* Ergo & hoc in casu iis actionibus commode uti quis poterit.

§. 2. Cumque nihil tam firmum sit, quod destrui iterum non possit, sequitur, ut videamus quoque horum privilegiorum *contraria,* quæ dependent partim a persona concedente, partim ab ipsis rusticis: Illorum e numero huc referri potest *Revocatio.* Si enim rusticorum privilegia ex sola principis dependent liberalitate, princeps semper & omni tempore revocandi potestatem habet *Grot. d. J. B. & P. l. 2. c. 14. n. 13. Reink. d. reg. sec. & Eccl. l. 2. class. 2. c. 8. n. 29.* Ex horum catalogo sunt I. *renunciatio,* quando quis expressis verbis profitetur, se hoc vel illo privilegio amplius non velle uti, *l. 1. ff. si quis in jus voc. l. 4. §. 4. ff. si quis in caut. in jud. c. 17. x. d for. comp.* quia legibus cautum est, ut quilibet favori pro se introducto renunciare possit. *l. 41. ff. d. minor. l. 29. C. d. pact. l. 95. ff. d Acquir. hered.* bene tamen notandum, quod renunciatio re non cognita subsistere non valeat, nec renunciauti præjudicare possit *l. 25. §. ult. ff. d. probat.* renunciationis enim ea est

ea est natura, ut renuncianti minus obsit *l. 89. ff. de solut. l. 17. §. 1. ff. d. pact.* præsertim a rustico facta non facile obest renuncianti, quia rusticus præsumitur sua jura, privilegia & beneficia ignorasse, maxime si de iis non certioratus fuit, nam non præsumitur quis renunciare juri, quod ignorat sibi competere *l. 19. § cæterum ff. d. inoff. test.* hæc obiter. II. *Causæ cessatio*: quando scilicet causa, propter quam privilegium alicui concessum est, desinit. *l. 22. ff. d. excusat. l. 20. ff. d. testam. milit. l 9 ff. tut.* hoc enim jure utimur, ut privilegium alicui ex qualibet causa concessum tamdiu duret, quamdiu durat causa *c. 60. X. de appell. Gail. l. 2. obs. 85. n 3.* quod licet suas etiam patiatur limitationes, obtinet tamen in præsenti negotio, ubi duæ existunt causæ: I. Rusticitas seu simplicitas: Nihil itaque prosunt hæc privilegia rusticis versutis, callidis, subdolis, sagacibus, in alterius perniciem eadem usurpare volentibus: Mynſ. *ad §. 8. I. d. excus.* Sicuti enim Senatusconsultum Vellej. deceptis saltem mulieribus, non vero decipientibus subvenit *l. 2. §. 3 ff. ad Sctum Vell.* & quemadmodum neque in delictis neque in claumniatoribus Prætor succurrit *l. 35. ff. d. min. l. 3. C. d. episc.* audient. Ita simplicibus & probis rusticis tribuuntur privilegia, *Richt. decis. 1. p. 1. n. 191.* II. Solitudo in pagis; simulac itaque rustici se conferunt in urbem, privilegiis suis defraudantur, & ad observanda jura communia adstringuntur. *Brunn. ad l. ult. Cod. de testam.*

§. 3. Qv. hoc loco, an etiam jura communia observare teneantur, si conferant se saltem in suburbia? Resp. Affirmando: Vocabulum enim urbis seu civitatis hoc loco non sumitur materialiter, quatenus significat ædificia muris inclusa *l 2. pr. ff. d. V. S.* sed formaliter, quatenus denotat ordinationem & jus, quod habent cives, *Limn. in jure publ. l. 7. c. 1. n. 22.* quo intuitu incolæ in suburbiis pariter & intra muros habitantes in civitante commorantur. Quemadmodum itaque suburbani eadem cum urbanis usurpant jura in favorabilibus & ad commoda spectantibus, quare non etiam in iis, quæ commodum non nihil impediant? vid. *Philipp. in Usu pract. J. l. 1. Ecl. 3.*

§. 4. III. Sunt actus contrarii; quemadmodum enim rustici nonnulla privilegia per longum usum sibi acquirere possunt, ut supra demonstravi in emptione venditione; ita etiam per non usum

& per uſum contrarium amittere eadem poſſunt. Ubi Qv. an unicus ſufficiat actus? Reſp. quod ſic, ſi ſcilicet directo eſt contrarius: directa enim contraventio renunciationem tacitam inducit. *l. 2. C. d. jur. dum. impetr. Gail. l. 2. obſ. 60. n.* 10.

§. 5. Potuiſſent equidem hæc omnia uberius explanari, quod autem alia plane omiſerim, alia breviter tradiderim, aliæ in culpa ſunt occupationes, ob quas Benevolus Lector veniam mihi indulgere, hasque ipſas theſes ab alio forſitan magis elimatas expectare velit rogito.

D. L. H. & G.

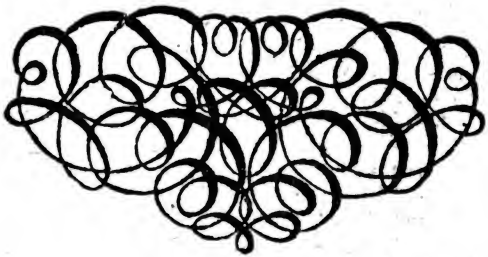

Digitized by Google